

**ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНОТО ЖУРИ
ОБЯВЕНО СЪС ЗАПОВЕД № Р-109-476/13.12.2022 г.
НА РЕКТОРА НА МЕДИЦИНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ
„ПРОФ. Д-Р ПАРАСКЕВ СТОЯНОВ“ - ВАРНА**

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Йорданка Георгиева Узунова, д.м.

Медицински факултет на СУ „Св. Климент Охридски” – София

на дисертационен труд на тема

КОСТНО ЗДРАВЕ ПРИ ЦЕЛИАКИЯ В ДЕТСКА ВЪЗРАСТ

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

Автор: д-р Йоана Дянкова Дянкова - докторант по докторска програма „Педиатрия“

Научно звено: Катедра по педиатрия при Медицинския университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна

Област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт

Професионално направление: 7.1. Медицина

Научна специалност: „Педиатрия“

Научен ръководител: проф. д-р Миглена Димитрова Георгиева, д.м.

1. Данни по конкурса

Избрана съм за външен член на Научното жури по конкурса и съм определена да изготвя становище за публичната защита на дисертационния труд в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за развитието на академичния състав в Медицинския университет - Варна. Дисертационният труд е разработен в Катедрата по педиатрия при Факултета по медицина на Медицинския университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна.

Дисертационният труд е обсъден и насочен за публична защита от катедрения съвет на Катедрата по педиатрия при Медицинския университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна във връзка с доклад 102-3043/21.12.2020 г. от проф. Виолета Митова Йотова, ръководител на Катедрата по педиатрия при МУ - Варна, съгласно чл. 24, ал. 6 и чл. 30, ал. 3 от ППЗРАСРБ.

2. Описание на дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа 140 страници, вкл. 79 таблици, 31 фигури и едно приложение. Списъкът на цитираната литература включва 203 заглавия, от които 11 на кирилица и 192 на латиница.

Дисертационният труд се характеризира с актуалност и социална значимост на тематиката. Този извод се налага от нарастващата заболяемост от целиакния сред децата както в нашата страна, така и в световен мащаб, което предопределя необходимост от своевременната и прецизна диагностика на това заболяване.

Литературният обзор е подробен и включва анализ на публикациите от чуждите и българските автори по тази проблематика.

3. Цел и задачи на дисертационния труд

Целта на дисертацията е да се оцени и проследи костното здраве при деца с новодиагностицирана или с вече поставена диагноза на целиакния. За изпълнението на тази цел са формулирани шест конкретни задачи. Изследването е от типа „случай-контрола“. Анализирани са резултатите при общо 79 деца, 49 момичета и 30 момчета с това заболяване, и при 65 контролни деца, 36 момичета и 29 момчета.

4. Съдържание на дисертационния труд

При всички пациенти са анализирани съществените антропометрични, клинични, серологични и лабораторни показатели. Проведени са модерни образни изследвания на състоянието на костното здраве. Изследванията на децата са проведени след шестмесечно спазване на строга безглутенова диета и субституиращо лечение с витамин D и калциеви препарати.

Интерес представляват резултатите от анализа на биохимичните показатели (основни макро и микроелементи), биологическите маркери (остеокалцин и остеопротегерин, изследвани за първи път у нас) и образните изследвания. Потвърждава се диагностичната стойност на измененията на серумните нива на някои от показателите на костната възраст и костното здраве както при децата с вече поставена диагноза на целиакния, така и при новодиагностицираните пациенти.

Резултатите са обработени статистически и са систематизирани и онагледени в шест глави. Проследена е динамика на диагностичната стойност на разнообразните показатели и на резултатите от лабораторните и инструментални изследвания при оценката на костната възраст и костното здраве в зависимост от пола и възрастта при пациентите с вече поставена диагноза и при новодиагностицирани пациенти с целиакния. Заслужават внимание и оригиналните проучвания върху двата нови костни маркера (остеокалцин и остеопротегерин) при децата с това заболяване.

Доказва се, че ранните показатели за засягането на костите при децата с целиакния могат да се използват успешно при проследяването на пациентите в хода на лечението и да се предложат за „златен стандарт“. Интерес представлява установяването на благоприятното въздействие на това терапевтично поведение

върху малабсорбционния синдром и показателите на костния метаболизъм при децата с целиакия.

Статистически достоверните корелационни зависимости, идентифицирани между някои от динамично проследените конкретни показатели, доказват тяхната диагностична стойност.

Докторантката е разработила и оригинален алгоритъм за диагностично поведение в хода на проследяването на децата с целиакия и костни нарушения, който е приложим в българската педиатрична гастроентерологична практика.

В пет конкретни извода се обобщават научните постижения на докторантката. Формулирани са два оригинални научно-приложни приноса и три приноса с потвърдителен характер, които приемам изцяло.

Авторефератът отговаря на изискванията на нормативните документи към подобен научен труд и правилно отразява резултатите от дисертационния труд.

5. Публикации по дисертацията

Докторантката е представила три научни статии като първи автор по темата на дисертацията, публикувани през 2018 и през 2019 г.

6. Заключение

От направения кратък анализ на дисертационния труд се вижда, че той отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на нормативните документи на Медицинския университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна за присъждане на научни степени и даване на научни длъжности. Докторантката д-р Йоана Дянкова Дянкова показва много добри теоретични познания и професионални умения в областта на педиатричната гастроентерология, както и способност за провеждане на самостоятелни научни изследвания.

Поради това предлагам на Почитаемото научно жури да присъди на д-р Йоана Дянкова Дянкова образователната и научна степен „доктор“ по указаната научна специалност.

София

23.12.2022 г.

Член на научното жури

доц. д-р Йорданка Узунова, д. м.